

КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ ЯК ЕТАП СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

Петрушанко Т.О., Гленко Н.М., Ніколішина Е.В., Гленко Н.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена проблемі управління навчальною діяльністю студентів, у основі якої лежить принцип зворотного зв'язку. Автори показують, що побудова навчального процесу за цим принципом дає змогу викладачеві регулювати цей процес, урахувати необхідні зміни в педагогічній системі та вчасно корегувати хід навчання.

Ключові слова: управління навчанням, зворотний зв'язок.

Необхідність нового підходу до побудови системи освіти зумовлена входженням України у світовий освітній простір, упровадженням нових методів навчання для підготовки спеціалістів, здатних працювати в нових економічних умовах, а також підвищенням вимог до професійного рівня випускників вищих навчальних закладів. Сучасна система управління навчальним процесом пов'язана з необхідністю реалізації Болонського процесу в системі вищої освіти та інтенсифікації діяльності вищих навчальних закладів.

Відомий єдиний ефективний шлях інтенсифікації - інформатизація системи управління вищими навчальними закладами освіти на основі створення автоматизованих інформаційних систем і технологій, які забезпечують вирішення завдань збору, обробки, зберігання й ефективного використання інформації в процесі управління. Процес навчання, один із найдавніших процесів людської діяльності, полягає у взаємодії викладача і студента. Цей процес нерозривно пов'язаний із поняттям «управління». Досягнення провідної мети в процесі навчання в системі вищого навчального закладу - формування всебічно розвинутої особистості студента - безпосередньо залежить від управління цим процесом.

В основі управління навчальною діяльністю студентів лежить принцип зворотного зв'язку. Компоненти, що складають зворотний зв'язок, - це відповіді студентів, результати тестів і контрольних робіт, спостереження викладача, бесіда зі студентами. Саме завдяки зворотному зв'язку забезпечується динаміка педагогічного процесу і досягається його провідна мета - формування всебічно і гармонійно розвинутої особистості студента - майбутнього фахівця високого рівня.

Унаслідок застосування повної системи видів управління (пряме управління, соцп управління, самоуправління) забезпечується перехід студента на рівень самоуправління, що безпосередньо впливає на розвиток особистості студента, а також і на якість професійної підготовки фахівця. За допомогою зворотного зв'язку викладач регулює процес навчання, має можливість урахувати необхідні зміни в педагогічній системі і вчасно корегувати навчальний процес. Основний зворотний зв'язок щодо процесу навчання - це зв'язок, що встановлює рівень знань, умінь і навичок на вході та виході системи. Допоміжний зворотний зв'язок зумовлюється реакцією студентів за увагою, швидкістю реакції та ін. За В.С. Безруковою [1], процес управління має закриту систему й такі етапи: постановка цілей, інформаційне забезпечення, постановка завдань; планування, реалізація проекту; контроль, підбиття підсумків. Етап постановки мети - один із найважливіших. Саме з постановки мети починається процес управління. Управління - процес цілеспрямований, на кожному етапі управління навчальною діяльністю розглядають різні цілі. Етап планування впливає за етапом постановки цілей. Особливе місце займає етап контролю студентів, де необхідно враховувати особливості професійної спрямованості навчального закладу. Етап контролю на кафедрі терапевтичної стоматології - один із найважливіших, оскільки це основний спосіб організації зворотного зв'язку в процесі навчання. Чим якісніше і частіше здійснюється контроль навчального процесу, тим вища ефективність управління. Систематичний контроль навчальної діяльності студентів підвищує результати засвоєння навчального матеріалу. Контроль результатів діяльності студентів виконує такі функції:

- безпосередньо контрольну, або діагностичну - викладач перевіряє й оцінює знання, вміння і навички, здобуті студентами;
- виховну - завдяки контролю підвищується рівень організованості студентів;
- інформаційну - викладач на кожному етапі процесу навчання одержує інформацію про стан засвоєння навчального матеріалу;
- оцінювальну - за допомогою контролю викладач оцінює власну педагогічну діяльність за результатами роботи студентів;
- прогностичну - створюється прогноз про підсумковий стан знань і вмінь студента.

Компонентом контролю навчальних досягнень студентів є оцінювання. Виділяють такі функції оцінювання:

- 1) мотиваційну (оцінювання заохочує і стимулює освітню діяльність студента);
- 2) діагностичну (допомагає розкрити причини позитивних і негативних результатів);
- 3) виховну (формує адекватну самооцінку навчальної діяльності студента);
- 4) інформаційну (свідчить про ступінь успішності студентів у досягненні освітніх стандартів, опанування знаннями, вміннями і навичками, про розвиток здібностей).

На кафедрі терапевтичної стоматології діють такі види контролю навчальної діяльності студентів попередній, поточний, періодичний, підсумковий. Попередній контроль дозволяє визначити стан знань, умінь і навичок студентів на початковому етапі, що допомагає скласти прогноз розвитку навчальних досягнень і правильно спроектувати навчальний процес. Відбувається шляхом тестування співбесіди. Поточний контроль - це основний вид контролю, що веде до формування зворотного зв'язку зі студентами. Поточний контроль застосовують на кожному етапі процесу навчання визначеної дисципліни. За його допомогою перевіряють навчальні досягнення студентів за темами лекцій і практичних занять шляхом щоденного оцінювання роботи студента. Періодичний контроль - це контроль знань, умінь і навичок студентів, отриманих за визначений період часу. Підсумковий контроль здійснюється по закінченні семестру навчання або курсу вивчення конкретної дисципліни шляхом складання модульного контролю чи іспиту з дисципліни.

Отже, управління навчальною діяльністю студентів здійснюється за взаємодії педагога і студента воно скероване на опанування студентом професійними знаннями, вміннями і навичками. Його ефективність забезпечується зворотним зв'язком на всіх етапах навчання.

Список використаної літератури

1. Безрукова В.С. Педагогіка / В.С. Безрукова. - Екатеринбург: Деловая книга, 1996. - 342 с.
2. Олейникова О.Н. Обучение в течение всей жизни (реализация Лиссабонской стратегии) / О.Н. Олейникова. - М. : МГАДА 2009. -156 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Плужнікова Т.В., Ляхова Н.О.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Проаналізовано інтерактивні методи навчання в медичних вишах. Значна увага приділена інтерактивній лекціям. З-поміж інших переваг інтерактивних лекцій автори визначають такі: можливість залучити всіх студентів у аудиторії до процесу пізнання, створювати атмосферу співпраці та взаємодії, розвивати індивідуальні комунікативні якості та здібності.

Ключові слова: навчальний процес, вищий медичний навчальний заклад, інтерактивні методи, інтерактивна лекція.

Реформування охорони здоров'я і поступове впровадження в навчальних закладах усіх рівнів акредитації стратегії "Здоров'я через освіту" зумовили необхідність модернізації системи вищої освіти переходу до нових інноваційних технологій. Реформи охорони здоров'я й освіти орієнтовані на безперервність і послідовність навчання, засновані на історичному досвіді та гуманістичних цінностях, розвитку нових педагогічних технологій

Провідною метою державного регулювання інноваційного розвитку системи освіти є висока якість підготовки фахівців, на яких є попит на національному і міжнародному ринках праці. У ході створення освоєння і поширення інновацій у сфері освіти формується глобальна система відкритої, гнучкої, безперервної освіти людини впродовж усього її життя. Інновації - це домінуючий чинник розвитку вищої школи. Перед українськими ВНЗ стоїть завдання модернізації освіти відповідно до сучасних потреб міжнародного ринку праці, підвищення якості підготовки фахівців за рахунок застосування сучасних інтерактивних освітніх технологій у навчанні, підтримка технологій групової роботи в освітньому середовищі з можливістю моніторингу викладачем активності груп та окремих студентів, контролем доступу до ресурсів мережі Інтернет, методична підтримка викладачів навчальних закладів [1]. Удосконалення методів і форм навчання у вищих медичних навчальних закладах є одним з основних напрямів модернізації системи навчання. Освіта має бути орієнтована на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для самореалізації. У зв'язку з цим у навчальній діяльності мають бути використані такі методи навчання, які будуть сприяти самореалізації тих, хто навчається. У центрі уваги сучасної освіти - не тільки навчальні предмети, а і способи критично мислити, вирішувати складні завдання шляхом аналізу обставин і відповідної інформації, зваження і врахування альтернативної думки, прийняття виважених рішень, дискусії, спілкування з іншими людьми. Особливо це стосується студентів вищих медичних навчальних закладів - майбутніх лікарів. Усе це можливо за наявності групової роботи, взаємодії тих, хто вчиться, між собою, з викладачем, з навчальною інформацією. Найактивніше сприяють цьому інтерактивні методи навчання, що інтенсивно розробляються останнім часом. Термін «інтеракція» визначається як здатність взаємодіяти чи бути в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь або з ким-небудь. Слово «інтерактив» прийшло до нас з англійської мови від слова «interact», де «inter» - спільний і «act» - діяти. Таким чином, інтерактивний - готовий до спільних дій, діалогу, взаємодії, взаємозв'язку. Інтерактивне, або взаємодіюче, навчання забезпечує найкращу запам'ятовуваність із точки зору фізіології нервової системи. Інтерактивне навчання - це навчання, заглиблене в процесі спілкування [7]. Використання інтерактивних методів навчання застосовується се-